

04070, м. Київ, вул. Борисоглібська, буд. 3, 5-й поверх,
тел: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, веб-сайт: www.unba.org.ua

5th floor, 3 Borysglibska st., Kyiv, 04070, Ukraine
phone: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, web-site: www.unba.org.ua

РІШЕННЯ № 132

Про затвердження роз'яснення щодо використання електронного підпису, кваліфікованого електронного підпису адвокатами у адвокатських запитах

«16-17» листопада 2022 року

м. Мукачєво

Рада адвокатів України, керуючись статтями 55, 57 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положенням про Раду адвокатів України, Регламентом Ради адвокатів України, **вирішила:**

1. Затвердити роз'яснення щодо використання електронного підпису, кваліфікованого електронного підпису адвокатами у адвокатських запитах (додається).
2. Секретарю Ради адвокатів України про прийняте рішення повідомити заявника, а також опублікувати на офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України.

Голова Ради адвокатів України

/підпис/

Л.П. Ізовітова

Секретар Ради адвокатів України

/підпис/

І.В. Колесников

**Щодо використання електронного підпису,
кваліфікованого електронного підпису
адвокатами у адвокатських запитах**

Рада адвокатів України, розглянувши звернення Генерального директора АТ «УКРПОШТА» Смілянського І. № 101.002.008.002.-5499-22 від 13.09.2022 про надання роз'яснення щодо використання кваліфікованого електронного підпису (КЕП) адвокатами в адвокатських запитах та інших документах, врахувавши пропозиції, зауваження та доповнення членів Ради адвокатів України, керуючись Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», в межах компетенції зазначає наступне.

Правовою основою діяльністю адвокатури України є Конституція України, Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі - Закон), інші законодавчі акти України.

Статтею 20 Закону визначено, що під час здійснення адвокатської діяльності адвокат має право вчиняти будь-які дії, не заборонені законом, правилами адвокатської етики та договором про надання правової допомоги, необхідні для належного виконання договору про надання правової допомоги, зокрема: звертатися з адвокатськими запитами, у тому числі щодо отримання копій документів, до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань, а також до фізичних осіб (за згодою таких фізичних осіб).

Відповідно до ст. 24 Закону під адвокатським запитом розуміють письмове звернення адвоката до органу державної влади, органу місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, громадських об'єднань про надання інформації, копій документів, які є необхідними адвокату для надання правової допомоги своєму клієнту.

Профільний Закон ставить певні вимоги до адвокатського запиту, а саме – до запиту слід додати посвідчену адвокатом копію свідоцтва про право на заняття ним адвокатською діяльністю та посвідчену ним копію ордера або доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги.

Положенням про ордер на надання правової допомоги та порядку ведення реєстру ордерів, затвердженого рішенням Ради адвокатів України № 41 від 12.04.2020 у новій редакції із змінами та доповненнями (далі – Положення), встановлено єдині для всіх адвокатів України, адвокатських

об'єднань/адвокатських бюро правила виготовлення, оформлення, зберігання, обліку ордерів.

Приписами пункту 12 Положення визначені обов'язкові реквізити ордера, зокрема, підпис адвоката, який надає правову допомогу.

Додатково звертаємо увагу, що згідно пункту 10 Положення під час дії воєнного стану на території України дозволяється видача адвокатським бюро/адвокатським об'єднанням ордеру без скріплення його печаткою юридичної особи та без підпису керівника адвокатського об'єднання, адвокатського бюро. Правовідносини між адвокатом, який надає правничу (правову) допомогу на підставі цього ордера та адвокатським об'єднанням, адвокатським бюро врегульовуються внутрішніми документами цих організаційно-правових форм здійснення адвокатської діяльності.

Разом з тим, відповідно до підпункту 12.12 пункту 12 Положення під час дії воєнного стану на території України, реквізити, передбачені цим підпунктом можуть оформлятися у відповідності до п. 10 цього Положення.

Слід зазначити, що питання у сфері надання електронних послуг, довірчих послуг та електронної ідентифікації регулюються Законом України «Про електронні довірчі послуги».

Зазначеним законом передбачено, що використання електронних довірчих послуг не змінює порядку вчинення правочинів, встановленого законом. А результати надання кваліфікованих електронних довірчих послуг повинні визнаватися в усіх державних установах та іншими користувачами цих послуг.

Приписами ч. 1 ст. 1 Закону України «Про електронні довірчі послуги» визначено, що:

- **електронний підпис** - електронні дані, які додаються підписувачем до інших електронних даних або логічно з ними пов'язуються і використовуються ним як підпис;
- **кваліфікований електронний підпис** - удосконалений електронний підпис, який створюється з використанням засобу кваліфікованого електронного підпису і базується на кваліфікованому сертифікаті відкритого ключа;
- **особистий ключ** - параметр алгоритму асиметричного криптографічного перетворення, який використовується як унікальні електронні дані для створення електронного підпису чи печатки, доступний тільки підписувачу чи створювачу електронної печатки, а також у цілях, визначених стандартами для кваліфікованих сертифікатів відкритих ключів;
- **удосконалений електронний підпис** - електронний підпис, створений за результатом криптографічного перетворення електронних даних, з якими пов'язаний цей електронний підпис, з використанням засобу удосконаленого електронного підпису та особистого ключа, однозначно пов'язаного з підписувачем, і який дає змогу здійснити електронну ідентифікацію підписувача та виявити порушення

цілісності електронних даних, з якими пов'язаний цей електронний підпис.

У зв'язку з тим, що вищезазначений підпис використовується разом з електронним документом, то ці поняття потрібно розглядати разом.

Разом з тим, основні організаційно-правові засади електронного документообігу та використання електронних документів також встановлено Законом України «Про електронні документи та електронний документообіг».

Статтею 5, 6 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» визначено обов'язкові вимоги до електронного документу. Серед них, зокрема:

- наявність обов'язкових реквізитів документу, склад та порядок розміщення яких визначаються законодавством;
- можливість створення, передачі, збереження та перетворення електронного документу електронними засобами у візуальну форму. При цьому під візуальною формою надання електронного документу слід розуміти відображення його даних електронними засобами або на папері в формі, придатній для сприйняття його змісту людиною;
- накладення електронного підпису на завершення створення електронного документу.

Таким чином, електронний підпис є обов'язковим реквізитом електронного документу, який використовується для ідентифікації автора (фізичної або юридичної особи, що створила електронний документ) та/або підписанта (особа, яка на законних підставах володіє особовим ключем і від свого імені або за дорученням особи, яку вона представляє, накладає електронний цифровий підпис при створенні електронного документу) іншими суб'єктами електронного документообігу (адресатом, посередником).

Відповідно до ст. 7 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» оригіналом електронного документа вважається електронний примірник документа з обов'язковими реквізитами, у тому числі з електронним підписом автора або підписом, прирівняним до власноручного підпису відповідно до Закону України «Про електронні довірчі послуги».

Юридична сила електронного документу не може заперечуватися виключно через те, що він має електронну форму (ст. 8 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг»).

Варто зауважити, що електронні ключі підпису не мають обмежень, а тому можуть бути використані в будь-яких сферах електронного документообігу (договори страхування; банківські договори; цивільні правовідносини; документ господарської діяльності та ін.).

У контексті вищенаведеного, враховуючи приписи Законів України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронні довірчі послуги», Рада адвокатів України зазначає наступне:

- 1) електронний підпис фізичної особи - адвоката не потребує додаткового підтвердження статусу адвоката, оскільки на підтвердження своїх повноважень адвокат надає ордер, у якому вже зазначається такий правовий статус;
 - 2) адвокатський запит з додатками (поданий без фізичного письмового підпису адвоката), який підписаний за допомогою електронного підпису є належним документом, що підтверджує повноваження адвоката у розумінні Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».
-